

پرونده در محیط علمی ۱۵

توانمندسازی امنیتی جامعه دانشگاهی

مقدمه

علم و نخبگان علمی یکی از مولفه‌های اساسی تعیین‌کننده قدرت در هر کشوری به شمار می‌آیند، از همین رو چهره‌های دانشگاهی همواره در زمره مهمترین اهداف مورد نظر سازمان‌های جاسوسی بیگانه قرار می‌گیرند. این سازمان‌ها برای به دام انداختن نخبگان علمی و چهره‌های دانشگاهی شیوه و شگردهای گوناگونی دارند که شناخت آن‌ها می‌تواند علاوه بر بهبود محیط امنیت ملی کشور، فضای علمی و آکادمیک را از حاشیه‌های غیرحرفه‌ای و آلودگی‌های اطلاعاتی دور نگه دارد.

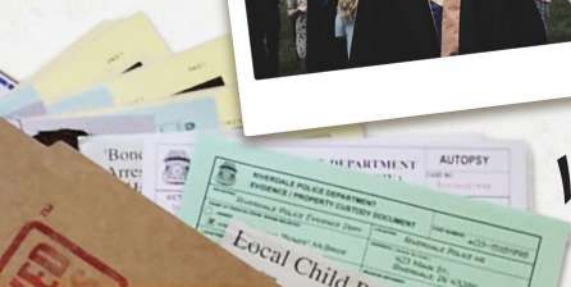
این بروشور خلاصه‌ای از مهمترین شیوه‌های مورد استفاده سازمان‌های جاسوسی بیگانه برای فریب نخبگان علمی را در برمی‌گیرد و خواندن آن می‌تواند تصویری دقیق‌تر از راه و رسم دشمنان ایران برای تبدیل نخبگان علمی به مهره‌های بازی سازمان‌های جاسوسی بیگانه، پیش چشم مخاطبان ترسیم کند.

بورسیه تحصیلی

بورسیه‌های تحصیلی بستری برای جذب نخبگان علمی است، در بسیاری از موارد افراد دریافت کننده بورس تحصیلی یا خودشان در زمره گروه دارای دسترسی به اطلاعات به شمار می‌آیند و از این منظر مورد طمع سازمان‌های جاسوسی بیگانه قرار می‌گیرند و یا به واسطه ارتباطات کاری یا خانوادگی فرد، مورد توجه و مراجعه سازمان‌های جاسوسی قرار خواهند گرفت.

پرونده: فرزند نخبه یکی از مدیران کشور که متقاضی استفاده از بورس تحصیلی در انگلستان بوده، این امتیاز را به دست می‌آورد. چند سال اول حضور این فرد در خارج از کشور بدون مشکل سپری می‌شود، اما در سال آخر تحصیل او، سرویس جاسوسی انگلیس به فرد مذکور مراجعه کرده و از او می‌خواهد در قبال صدور مدرک فارغ‌التحصیلی، با آن‌ها همکاری اطلاعاتی کند. در این شرایط دانشجوی مذکور در دوگانه پذیرفتن خیانت به کشورش یا برباد رفتن چند سال زحمت در خارج از کشور برای گرفتن مدرک دانشگاهی قرار می‌گیرد. متأسفانه این فرد در نهایت در برابر درخواست افسران اطلاعاتی انگلستان تسلیم شده و تن به همکاری با MI۶ می‌دهد.

فرصت مطالعاتی

فرصت‌های مطالعاتی از جمله بسترهایی است که سازمان‌های جاسوسی دنیا می‌توانند از آن برای سوء استفاده از نخبگان علمی و دانشگاهی استفاده کنند. با توجه به اینکه افراد در جریان فرصت‌های مطالعاتی در خارج از کشور به سر می‌برند و سازمان‌های جاسوسی از امکانات و اختیارات بیشتری برای نزدیک شدن به فرد و جذب او برخوردارند، به شکل طبیعی فرد تبدیل به سوژه‌های آماده و جذاب برای همکاری با این سازمان‌ها می‌شود.

پرونده: یکی از اساتید دانشگاه صنعتی شریف در حین سپری کردن فرصت مطالعاتی در روسیه، از سوی شرکتی اروپایی-ژاپنی درخواست همکاری دریافت می‌کند. نماینده این شرکت، حوزه فعالیت آن را تربیت نیروی متخصص و انتقال تکنولوژی به کشور ایران جهت تضمین بازار آینده معرفی می‌نماید. بعد از برگزاری چند جلسه ملاقات بین استاد دانشگاه شریف و نمایندگان شرکت، مشخص می‌شود که این شرکت، یک مجموعه پوششی است که برای موساد کار می‌کند و قصد دارد تا از طریق این استاد دانشگاه، به جمع‌آوری اطلاعات پیرامون مراکز نظامی و پژوهش‌های مرتبط با صنایع نظامی ایران بپردازد.

(این استاد با هوشیاری و اطلاع‌رسانی به موقع از دام موساد رهایی یافت.)

◀ دام ویزا

متقاضیان دریافت ویزای تحصیلی و شغلی، یکی از مهمترین گروه‌هایی هستند که مورد طمع و سوءاستفاده سازمان‌های جاسوسی قرار می‌گیرند؛ افراد متقاضی ویزا به ویژه برای کشورهای هم‌چون آمریکا، کانادا، آلمان، انگلیس و فرانسه معمولاً از میان نخبگان جامعه ایرانی هستند و در فرآیندهای مرتبط با اخذ ویزا از جمله پُر کردن فرم‌های ویزا و مصاحبه حضوری از سوی سازمان‌های جاسوسی شناسایی شده جهت همکاری و سوء استفاده اطلاعاتی انتخاب می‌گردند.

پرونده: یکی از متخصصین حوزه لیزر و اپتیک که در برخی از پروژه‌های پژوهشکده لیزر و اپتیک سازمان انرژی اتمی همکاری داشته، پس از اخذ مدرک دکتری خود در اسپانیا، برای اخذ مدرک فوق دکتری در دانشگاه تگزاس آمریکا اقدام می‌کند. او با مراجعه به سفارت آمریکا در اسپانیا درخواست ویزای خود را ارائه می‌کند. افسر حاضر در مصاحبه ویزا، پیرامون ارتباط این فرد با دو نفر از پرسنل سازمان انرژی اتمی سوالاتی را مطرح کرده و اعطای ویزا به فرد را منوط به همکاری و پاسخگویی در این زمینه می‌کند. متأسفانه او نیز با پذیرفتن این شرط، همکاری خود را با سازمان CIA آغاز می‌کند. در نهایت نامبرده پس از شناسایی دستگیر و به ۱۰ سال حبس محکوم می‌شود.

◀ همایش ها و کنفرانس های علمی

در برخی از موارد کنفرانس های علمی بستری برای شناسایی نخبگان علمی کشورهاست و هم جذب آنها؛ کل همایش و کنفرانس برگزار شده پوششی برای جذب نخبگان مورد نظر است. گاهی هم از کشورهای مختلفی برای شرکت در کنفرانس دعوت به عمل می آید؛ اما هدف از برگزاری کنفرانس، دانشمندانی هستند که از ایران برای شرکت در همایش راهی کشور مقصد می شوند!

پرونده: اسماعیل.ر که از فارغ التحصیلان رشته مهندسی هوافضا و از اهالی خراسان بود و مدتی نیز سابقه همکاری پروژه ای با وزارت دفاع داشت؛ جهت شرکت در سمیناری علمی در کشور هند، اقدام به ارسال یک مقاله علمی پژوهشی می کند. او در حاشیه این همایش در حال گفتگو با چند ایرانی حاضر در همایش بوده که در اتفاقی به ظاهر تصادفی اما در واقع ساختگی، متوجه مکالمه فردی هندی در ارتباط با خرید مقدار قابل توجهی زعفران می شود، همین موضوع سرآغاز مکالمه اولیه میان دو نفر و شکل گیری ارتباط میان آنها می شود. او از طریق فرد هندی به شرکتی ایتالیایی که شرکت پوششی سازمان جاسوسی موساد بوده وصل می شود. شرکت پوششی به اسماعیل پیشنهاد می دهد تا به واسطه ارتباطاتی که دارد در حوزه تامین قطعات تحریمی فعالیت کند. ورود اسماعیل به این حوزه، سرآغاز خیانت به کشور و شکل گیری رابطه او با موساد از طریق شرکت پوششی و خرید ناآگاهانه برخی از قطعات خرابکاری شده تحریمی برای صنایع نظامی کشور می شود. سرانجام او دستگیر و به جرم همکاری با سازمان جاسوسی موساد به ۱۰ سال حبس محکوم می شود.

◀ پروژه‌های علمی مشترک

پروژه‌ها و همکاری‌های مشترک در قالب تالیف مقاله و یا پایان‌نامه مشترک با متخصصین حوزه‌های خاص همانند هسته‌ای، هوا و فضا، نانو و ... از جمله بسترهای سوءاستفاده سازمان‌های جاسوسی از نخبگان علمی است. در این روش، یک دانشگاه، مرکز علمی یا تحقیقاتی و حتی یک استاد دانشگاه با هدایت یک سرویس اطلاعاتی به شکلی آگاهانه یا ناآگاهانه پس از آن که خود را به فرد مذکور نزدیک کرده، در قالب تعریف یک پروژه مشترک در زمینه نگارش مقاله یا پایان‌نامه به تخلیه داده‌های علمی او و حتی جذب فرد برای همکاری با آن سازمان جاسوسی بیگانه می‌پردازد.

پرونده: یکی از اساتید مطرح دانشگاه‌های صنعتی کشور که نقشی کلیدی در زمینه طراحی راکتورهای هسته‌ای کشورمان داشت؛ پس از حضور در یک کنفرانس علمی در کشور آلمان با مراجعه یکی از اساتید آلمانی روبرو می‌شود. استاد آلمانی اعلام می‌کند که دانشجویی در مقطع دکتری دارد که رساله او در ارتباط با طراحی راکتورهای هسته‌ای است. لذا با توجه به توانمندی و تخصص این استاد ایرانی، نیازمند آن است که ایشان به عنوان استاد راهنما در تدوین و تصحیح برخی از مطالب با این دانشجوی آلمانی همکاری نماید. فرستادن رساله دکتری از سوی دانشجوی آلمانی همانا و به سرقت رفتن ناآگاهانه اطلاعات استاد ایرانی همان! متأسفانه با این روش، سازمان جاسوسی بیگانه به راحتی اطلاعات ذی‌قیمت و تخصصی صنعت هسته‌ای کشور را به دست آورد.

◀ سایت‌های کاریابی و شرکتهای پوششی

درج رزومه‌های علمی در سایت‌های کاریابی که بعضا در آنها اشاره به پروژه‌های همکاری با مراکز حساس و صنعتی کشور شده منجر به شناسایی افراد مورد نظر سازمان‌های جاسوسی می‌شود، بعد از شناسایی، عوامل اطلاعاتی دشمنان با پوشش شرکت‌های صنعتی یا تحقیقاتی با افراد ارتباط برقرار کرده و با پوشش استفاده از تخصص (در حقیقت اطلاعات فرد) به عنوان مشاور تلاش می‌کنند او را در دام خود ببندازد.

پرونده: لیلا دانشجوی ایرانی یکی از دانشگاه‌های مالزی بود که در حوزه نانو تکنولوژی، تحصیل می‌کرد؛ او بعد از اتمام تحصیل در جستجوی شغلی مناسب در مالزی اقدام به بارگذاری مقالات خود در سایت‌های کاریابی کرد. او که در نگارش برخی از این مقالات با اساتید دانشگاه‌هایی همچون مالک اشتر و امام حسین (ع) همکاری کرده بود؛ به واسطه بارگذاری مقالات خود در یکی از سایت‌های کاریابی مورد توجه سازمان جاسوسی موساد قرار گرفت، عوامل موساد در پوشش یک شرکت فعال در حوزه نانو با او تماس گرفته و او را دعوت به همکاری می‌نمایند؛ اما بعد از مدتی مشخص می‌شود که شرکت مذکور پوششی برای اقدامات موساد بوده و لیلا نیز قرار است به عنوان نشانگر موساد به برقراری ارتباط با نخبگان علمی ایرانی بپردازد. موضوع با اطلاع رسانی به موقع لیلا به مراجع حراستی، مدیریت و هدایت شد.

◀ پایان نامه های علمی

برخی از دانشگاه ها با هدایت سازمان های جاسوسی کشورشان، قانونی ننوشته را در دانشگاه وضع نموده که طبق آن موضوعات پژوهشی دانشجویی (به ویژه دانشجویان ایرانی) باید توسط دانشگاه و در حقیقت سازمان جاسوسی انتخاب شود، در این راستا موضوعاتی از جانب دانشگاه که در اکثر موارد مرتبط با ایران بوده به دانشجو سپرده می شود، دانشجو نیز برای جمع آوری اطلاعات میدانی وارد ایران شده و با سازمان های ذیربط و کارشناسان مربوطه ارتباط گرفته و در قالب مصاحبه داده های مورد نیاز و بعضا دارای طبقه بندی جمع آوری می کند.

پرونده: یکی از دانشجویان مقیم خارج از کشور که پایان نامه ای مرتبط با موضوع نفت داشته، وارد کشور شده و برای جمع آوری اطلاعات در قالب مصاحبه به سراغ کارشناس مربوطه در وزارت نفت می رود؛ کارشناس نیز در قالب مصاحبه علاوه بر داده های علمی فاقد طبقه بندی، به شکل ناخواسته به برخی از پروژه های حساس و جاری وزارت خانه متبوع اشاره می کند و به نوعی باعث انتقال بی دردسر اطلاعات حساس کشور به بیگانگان می شود.

مؤسسات تحقیقاتی

راه اندازی مؤسسات تحقیقاتی و استفاده از آنها جهت ارتباطگیری و جمع‌آوری تحلیل‌های راهبردی از جمله شگردهای سازمان‌های جاسوسی برای سوءاستفاده از نخبگان علمی ایرانی است.

پرونده: علیرضا اکبری یکی از چهره‌های شناخته شده علمی و نظامی کشور بود. او بعد از خروج از فعالیت‌های نظامی به سراغ تجارت رفت. اکبری در جریان دیدار با یکی از ایرانیان مقیم خارج از کشور، به همکاری با یک موسسه تحقیقاتی در انگلستان دعوت می‌شود که در واقع موسسه‌ای پوششی متعلق به سازمان جاسوسی انگلیس بوده است؛ آغاز این همکاری در قالب مشاور و تحلیل‌گر که صرفاً برای رسیدن به درآمد بیشتر انجام شده بود در نهایت باعث ورود او به دامی شد که از سوی سازمان جاسوسی انگلیس پهن شده بود. البته اکبری بعد از مدتی متوجه واقعیت همکاری خود با بیگانگان شد اما با آگاهانه ادامه دادن به این همکاری در نهایت به چیزی جز حکم اعدام نرسید!

◀ دوره‌های مشترک دانشگاهی

برگزاری دوره‌های مشترک دانشگاهی و علمی در مقطع تحصیلات تکمیلی و برای نخبگان علمی هم می‌تواند بستری برای جذب چهره‌ها و نخبگان دانشگاهی باشد؛ اقدامی که با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز علمی مستقر در خارج از کشور و با هدایت سازمان‌های جاسوسی بیگانه به وقوع می‌پیوندد.

پرونده: یکی از دانشگاه‌های اروپایی اقدام به برگزاری دوره‌ای مشترک با

دانشگاه تهران نمود، دوره اول به میزبانی دانشگاه اروپایی برگزار و دوره دوم که مربوط به تهیه و تدوین پایان‌نامه بود، به میزبانی دانشگاه تهران برگزار شد. محور این دوره مشترک و موضوعات پایان‌نامه‌ای تعریف شده برای پژوهش اساتید و دانشجویان، در حوزه مسائل فنی و نیازهای روز اقتصادی و صنعتی ایران بود.

پژوهشگران و نخبگان علمی در شرایطی در این دوره مشترک حضور پیدا کردند که در واقع برگزاری این رویداد، پوششی برای جمع‌آوری و احصای داده‌های روز در ارتباط با آخرین نیازمندا و مسائل و مشکلات صنعت و اقتصاد ایران از سوی سرویس جاسوسی آن کشور اروپایی بود.

◀ احمد رضا جلالی

احمد رضا جلالی متولد ۱۳۵۰ دارای مدرک پزشکی عمومی و فوق تخصص دکتری تخصصی طب بحران از کشور سوئد است. او طی سفر به کشور سوئد جهت گذراندن دوره دکتری فوق تخصصی در سال ۲۰۰۸ از طریق یکی از عناصر سازمان جاسوسی موساد با پوشش یک موسسه علمی و تحقیقاتی مورد همکاری اطلاعاتی قرار گرفته است.

باتوجه به تخصص و توانمندی های علمی و به واسطه همکاری با مراکز تحقیقاتی نظامی و هسته ای به اطلاعات حساس و سری، دسترسی بالایی داشته است. جلالی به طمع دریافت تابعیت و دستیابی به پول و تسهیلات بیشتر، نسبت به همکاری با سازمان جاسوسی موساد اقدام نموده و در طول این ارتباط، اطلاعات کامل بسیاری از نخبگان شاغل در پروژه های نظامی، دفاعی و هسته ای کشور از جمله شهیدان علی محمدی، شهریار و ... را تحویل موساد داد. او پس از دستگیری به اعدام محکوم شد.

◀ مراجعه مستقیم

یکی از روش‌های مورد استفاده سازمان‌های جاسوسی برای مراجعه و سوءاستفاده از نخبگان علمی، مراجعه آشکار و مستقیم و رسمی عناصر آنها در خارج از کشور می‌باشد. این مراجعه می‌تواند در گیت‌های فرودگاهی، حاشیه کنفرانس‌ها و همایش‌ها، هنگام اخذ ویزا، هتل محل اقامت، مراکز خرید و درمان رخ دهد.

توجه!

باتوجه به شناخت رژیم صهیونیستی از نفرت ایرانیان از خود، معمولاً مراجعه افسران سازمان جاسوسی این رژیم در پوشش سرویس اطلاعاتی اتحادیه اروپا رخ می‌دهد!

روش برخورد و مواجهه:

- ۱) مراجعه سازمان‌های جاسوسی خلاف قوانین بین‌المللی بوده و امکان پیگیری قانونی از سوی آن سازمان جاسوسی ندارد
- ۲) اگر مورد مراجعه سازمان‌های جاسوسی قرار گرفتید، نکات زیر را در نظر بگیرید:

- حفظ خونسردی و اعتماد به نفس
- مواجهه جسورانه و شجاعانه
- پرهیز از خود اجتهادی و ماجراجویی
- منوط کردن پاسخ‌گویی پس از مشاوره با سفارت ج.ا.ایران
- پاسخ منفی صریح و اعلام پیگیری از مراجع قانونی
- اطلاع‌رسانی موضوع به مراجع ذی‌صلاح پس از بازگشت به کشور

توصیه‌ها

۱. در انتشار رزومه فعالیت‌های پژوهشی و دانشگاهی خود در سایت‌های مرتبط (همچون لینکدین و ...) سعی کنید کمترین اطلاعات را درباره جزئیات پژوهش‌ها ارائه کنید؛ چرا که بسیاری از نخبگان علمی کشور از طریق اطلاعات موجود در همین رزومه‌ها شناسایی می‌شوند.

۲. اگر تجربه همکاری با مراکز حساس، زیر ساختی و یا نظامی را دارید، از درج سوابق مرتبط با این حوزه‌ها در رزومه‌تان خودداری کنید.

۳. در جریان حضور در سمینارها و همایش‌های علمی به ویژه در خارج از کشور، مراجعه افراد ناشناس و پیشنهاد همکاری علمی و پژوهشی به خود را با دقت بیشتری مورد ارزیابی قرار دهید و این رویداد را یک برخورد اتفاقی تلقی نکنید.

۴. بسیاری از پیشنهاد‌های همکاری مشترک علمی و دانشگاهی به ویژه با اندیشکده‌های خارجی، پوششی برای ارتباط‌گیری سازمان‌های جاسوسی بیگانه با شماست؛ پس در پذیرش این قبیل پیشنهادات با دقت نظر بیشتری اقدام کنید.

۵. یکی از شاخصه‌های تشخیص پوششی بودن فعالیت‌های تجاری یا همکاری‌های مشترک علمی، پرداخت هزینه بیشتر و غیرمتناسب با پروژه‌ای است که به فرد سپرده شده است؛ پس در صورت مواجهه با چنین مواردی بهتر است به شکلی محترمانه از ادامه همکاری با آن مجموعه اقتصادی یا علمی اجتناب نمایید.

توصیه‌ها

۶. در صورت همکاری با دانشگاه‌ها یا دانشجویان غیرایرانی در زمینه تولید مقالات یا پایان‌نامه‌های تحصیلی مرتبط با ایران، نسبت به موضوعات سپرده شده برای پژوهش حساسیت بیشتری داشته باشید؛ چرا که بسیاری از این همکاری‌ها در واقع پوششی برای جمع‌آوری اطلاعات در ارتباط با کشورمان برای سازمان‌های جاسوسی حریف هستند.

۷. عوامل سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه در برخی از موارد در جریان تردد نخبگان علمی و دانشگاهی ایرانی به خارج از کشور به شکل مستقیم به این افراد مراجعه کرده و درخواست همکاری می‌نمایند؛ در صورت مواجهه با چنین مواردی بهتر است موضوع را در اسرع وقت به سفارت یا کنسولگری ایران در آن کشور اطلاع دهید و پس از بازگشت نیز موضوع را به حراست دانشگاه اطلاع دهید.

۸. استفاده از ایرانیان مقیم خارج از کشور به عنوان واسطه برای برقراری ارتباط با نخبگان علمی و دانشگاهی یکی دیگر از روش‌های سرویس‌های اطلاعاتی بیگانه است؛ این ایرانی مقیم می‌تواند یک دانشجوی سابق یا یکی از همکاران سابق شما باشد که گاهی در حاشیه همایش‌ها و رویدادهای علمی به سراغتان می‌آید و گاهی نیز ممکن است در بستر فضای مجازی با شما ارتباط‌گیری نماید.

توصیه‌ها

۹. بسیاری از افراد تصور می‌کنند آلودگی اطلاعاتی صرفاً به واسطه سفرهای خارجی و در محیط خارج از مرزهای کشور ایجاد می‌شود؛ این در حالی است که در شرایط فعلی، فضای مجازی تبدیل به بستری شده است که شروع آلودگی‌های اطلاعاتی از آن بوده است. یعنی **ممکن است فرد** انتخاب شده از جانب سرویس اطلاعاتی **بیگانه برای** ارتباطگیری با شما از طریق **فضای مجازی به سراغتان بیاید** یا حتی **با حضور در داخل کشور و مراجعه به اتاق شما در دانشگاه** سعی کند ارتباط مورد نظر بیگانگان را برقرار نماید.

۱۰. نسبت به پرداخت حق الزحمه پژوهش‌های علمی به شکل پول نقد، **رمزارز یا پول خارجی حساس باشید**؛ چرا که این روش‌ها از جانب پرداخت‌کننده با هدف از بین بردن رد ارتباطات مالی، انجام می‌شود.

۱۱. در ارتباطات خود با نهادها یا افرادی که با هویت دانشگاهی با شما تعامل دارند به هرگونه رفتاری که با آداب زیست‌بوم آکادمیک سازگاری ندارد؛ **هوشیار باشید**. رفتارهایی مانند: **ارائه توصیه‌های حفاظتی برای خرید تلفن و سیم‌کارت جداگانه، هشدار طرف مقابل برای اعلام نکردن این ارتباط به سایر افراد، پرهیز طرف مقابل از امضای قرارداد رسمی یا هرگونه سندی که ردی از او بر جای بگذارد، پرهیز طرف مقابل از گرفتن عکس یادگاری یا حضور در تماس تصویری.**

جمع‌بندی

هدف از بیان این مطالب ترساندن نخبگان علمی و چهره‌های موثر دانشگاهی از حضور در فعالیت‌های علمی یا مشارکت در طرح‌های پژوهشی نیست بلکه هدف توانمندسازی و هوشیاری بدنه نخبگانی جامعه ایرانی در ارتباط با شیوه‌هایی است که دشمنان این آب و خاک از آن برای فریب فرزندان ایران زمین بهره‌برداری می‌کنند. این هوشیاری می‌تواند زمینه‌ساز آمادگی افراد برای مواجهه امن با این چالش‌ها و عبور ایمن از این تهدیدها باشد.